

"Mektubat-ı Rabbani" ve "Mektubat-ı Samedani" kavramları arasındaki farklar nelerdir?

Rab ve **Samed**, Cenab-ı Hakk'ın iki ayrı ismidir. Kâinat ise bir kitap gibi Allah'ın doksan dokuz ismini bize anlatmaktadır. Bu kâinat kitabının her sayfasında bütün Esmâ-i ilahiye farklı derecelerde tecelli etmektedir. Kimi isim daha açık okunurken kimi isim ise gölgesinde kalmaktadır. Bu husus Yirmi Dördüncü Söz'de şöyle izah edilmektedir;

"Bununla beraber, kâinatın her bir âleminde, her bir tâifesinde, Esmâ-i Hüsnâ'dan bir ismin ünvânı tecellî eder. O isim, o dairede hâkimdir; başka isimler orada ona tâbidirler, belki onun zımında bulunurlar."

"Hem mahlûkatın her bir tabakasında az ve çok, küçük ve büyük, has ve âmm her birisinde, has bir tecellî, has bir rubûbiyet, has bir isimle cilvesi vardır. Yani, o isim her şeye muhît ve âmm olduğu halde, öyle bir kasd ve ehemmiyetle bir şeye teveccüh eder; güyâ o isim yalnız o şeye hastır."

"Hem, bununla beraber, Halık-ı Zülcelâl her şeye yakın olduğu halde, yetmiş bine yakın nurânî perdeleri vardır. Meselâ, sana tecellî eden Halık isminin mahlûkiyetindeki cüzî mertebesinden tut, tâ bütün kâinatın Halıkı olan mertebe-i kübrâ ve ünvân-ı âzama kadar ne kadar perdeler bulunduğunu kıyas edebilirsin. Demek bütün kâinatı arkada bırakmak şartıyla, mahlûkiyetin kapısından Halık isminin müntehâsına yetişirsin, daire-i sıfâta yanaşırın."

"Mâdem perdelerin birbirine temâşâ eder pencereleri var; ve isimler birbiri içinde görünüyor; ve şuûnât birbirine bakar; ve temessülât birbiri içine girer; ve ünvanlar birbirini ihsâs eder; ve zuhurât birbirine benzer; ve tasarrufât birbirine yardım edip itmâm eder; ve Rubûbiyetin mütenevvi' terbiyeleri birbirine imdat edip muâvenet eder; elbette gerektir ki, Cenâb-ı Hakkı bir isim, bir ünvan ile, bir rubûbiyetle ve hâkezâ, tanısa, başka ünvanları, rubûbiyetleri, şenleri, içinde inkâr etmesin. Belki lâzım gelir ki, onun nazarı, daima karşısında Hüve, Hüvallah okusun, görsün. Onun kulağı her şeyden beraber illâhû ilâhe Lâ lisanı Onun .işitsin ,dinlesin قُلْ هُوَ اِلٰهٌ اَحَدٌ مِّزENED âlem desin, ilân etsin. İşte, Kur'ân-ı Mübîn, اَلْاَسْمَاءُ الْاِحْسَنٰى "eder işaret hakikatlere zikrettiğimiz ,fermanıyla

"Eğer o yüksek hakikatleri yakından temâşâ etmek istersen, git

fırtınalı bir denizden, zelzeleli bir zeminden sor, '*Ne diyorsunuz?*' de; elbette, '*Yâ Celîl, yâ Celîl, yâ Azîz, yâ Cebbâr*' dediklerini işiteceksin. Sonra, deniz içinde ve zemin yüzünde merhamet ve şefkatle terbiye edilen küçük hayvanâttan ve yavrulardan sor, '*Ne diyorsunuz?*' de; elbette '*Yâ Cemîl, yâ Cemîl, yâ Rahîm, yâ Rahîm*' diyecekler." (1)

İşte bunun gibi bazı isimler, kainatın bazı sayfalarında daha açık ve net okunmaktadır. Bu isim bazen **Samed** ismi olabilir, bazen **Rab** ismi olabilir, hangi isim o sayfada daha hakim ise, Üstadımız o isimle tesmiye etmiştir. Eğer **Samed** ismi ise, ona **Mektubat-ı Samedaniye**, eğer terbiye eden anlamına gelen **Rab** ismi ise, ona da **Mektubat-ı Rabbaniye** denilmektedir.

(1) bk. [Sözler, Yirmi Dördüncü Söz.](#)